

Cumhuriyet 18.11.2007

PAZAR

ORHAN BURSALI

'Profesör ve Hulahop'

Bilim ile toplum arasındaki ilişkiler, özellikle günümüzde giderek yalıtılmış bir nitelik kazanıyor. Nedeni, bilimcinin uğraştığı konuların yaygınlaşması ve derinleşmesi. Çeşitli bilimlerin, binleri aşan alt disiplinleri oluştu!

Bu, bilimlerde "*derinleşme*" nin sonucu! Her alanda her yıl on binlerce "*araştırma makalesi*" yayımlanıyor! Örneğin 1981-2006 yılları arasında 25 yılda yayımlanan makale sayısı 16 milyon 276 bin! 5 milyon ABD'den, 98 bin Türkiye'den! Türkiye'de 25 yılda en çok araştırma makalesi yayımlanan disiplinler: 1. Klinik Tıp (38.161), 2) Kimya (13.243), 3) Mühendislik bilimleri (10.343), 4) Fizik (7.362)... (*)

Günümüzde ise mesleki bilim dergilerinde yılda yayımlanan makale sayısı 1.100.000 civarında! ABD'li bilimciler sadece geçen yıl 283.000 araştırma makalesi yayımladı, Türkiye 13.693! (**)

Öyle ki, örneğin bir fizik bilimci, '*komşu fizikçi*' nin yaptığını bilmeyebiliyor, çünkü kendi uzmanlaştığı alanda yapılan araştırmaları ancak izleyebiliyor!

Bilimciler arasındaki ilişkiler bile bu noktaya vardığına, toplum ne yapsın!? Bilim, araştırma alan ve konularıyla derinleştikçe, toplumla ilişkileri zayıflıyor.

Bilim, sanat dünyasının da konusu. Bilim ve sanatı birleştiren çok yön var! Birbirlerini etkiler; üst düzey yaratıcılıklarında insanoğlunun sezgi, düş yeteneği vb. gibi üstün niteliklerini paylaşırlar!

Tiyatro Pera'da oynanan "**Profesör ve Hulahop**" oyunu gibi!

Nesrin Kazankaya , senaryosunu yazdığı ve **Engin Alkan** ile birlikte başarıyla oynadığı Profesör Hulahop'ta, büyük bir cesaretle bilim dünyasının içine giriyor! Kazankaya, hazırlık döneminde onlarca popüler kitap okuduktan sonra (bizim Cumhuriyet Bilim Teknik'in de yakın izleyicisi!) bilimlerin en anasının, fiziğin tam merkezine balıklama dalmış! **Einstein** , Görelilik, Kuantum vb...

Hayır, Kazankaya bize fiziğin kavramlarını kavratmaya çalışmıyor!

Dağ başındaki bir bilimsel konferanstan dönüşte arabası bozulunca kar kıyamette lokantasına-evine (ve eline!) düşen bir üstün nitelikli Türk fizikçi aracılığıyla bizi bilimcinin insani dünyasına sokuyor! Orada, her şey var: Fizikçinin toplumsal zayıf yönleri, başkasına "*fizikten, bilimden anlamazsın*" tavrı, ancak anlatılanları Hulahop gibi (çok iyi bir buluş!) deneylerle izah eden, kavrayışı üstün halktan biri!

Oyunu uzun süre izledikten sonra, şöyle bir kaniya kapıldım: Kazankaya bilime ve bilimciye fazla yüklenmiş! Fakat sürpriz ve beklenmedik sonla, kendini ve oyunu, olayın içindeki sorumluluktan ustaca sıyrılıyor ve fizikçiyi 1980-1982 yıllarında toplumsal ve insani sorumluluklarından kaçışları, korkuları, ihanetleri vb. ile baş başa bırakıyor!

Kazankaya, bilimcilerle toplum arasındaki ilişkiyi sorguluyor, sosyal kimlikler açısından bilim dünyasına bakıyor. Bilim insanları sadece kendi buluşlarıyla mı ilgilenmeli? Buluşlarının yol açtıkları kendilerini ilgilendirmemeli mi? Bilim insanlarının siyaset ve sosyal alanla ilişkileri ne olmalı?... Bu ve benzer sorular, Profesör ve Hulahop'un merak konuları! Oyun, 1960'lı yılların etkileyici şarkıları eşliğinde merakla izleniyor! (Tiyatro Pera: Sıraselviler Cad. No: 70 Taksim,Tel: 0212 245 44 60; www.tiyatropera.com; info@tiyatropera.com)

Bilimle toplumu her fırsatta bir araya getirmek gerek. Kazankaya bunu iyi yapıyor! Bilim-toplum ilişkileri şu açıdan da önemli: Bilim, demokrasinin sınırlarını genişleten bir eylem ve düşünce alanı! Bu durum, toplumu tepeden tırnağa ilgilendiriyor! Bu nedenle toplumu da bilime her fırsatta yöneltmek gerek. Bu, hem toplumdaki bilimden katkı hem de toplumun bilim konusunda demokratik eleştirel hakkı için gerekli!

Bilimin bilinmezleri bilinir kılması, insanoğlunun daha güvenli yaşaması için de yeni olanaklar yaratıyor! Fakat, bilim ne kadar genişler, derinleşir, bilinmezliklere yanıt verirse versin, 19 yüzyılın pozitivist düşüncesinin "*bir bilim toplumu*" yaratma inancı, en azından günümüzde geçerli olmadı! Durmadan daha ötelenirse bile, her zaman bir "*sırlar dünyası*" olacak ve inançlar varlıklarına yanıtı orada arayacaklar!

Fakat buna karşılık toplumun bilimsel bilgiye, düşünceye ulaşmasını sağlamanın da, insan temel hak ve özgürlükleri ile tamamen ilişkili bir konu olduğunu unutmayalım!

Oyunu seyredin!

—

(*) Türkiye Bilimsel Yayın Göstergeleri (1), 1981-2006, TÜBİTAK-ULAKBİM, Editörler: **İ. Hakkı Demirel, Cem Saraç, Elif Aytek Gürses** ...

(**) YÖK istatistikleri.

obursali@cumhuriyet.com.tr

-- eHaberci --

-- Gizle --

[BU BELGENİN ANA SAYFASINA GECİS]

Garildi 1.0 Aybim Bilgisayar Tic. Ltd. tarafından hazırlanmıştır. Yorum ve Onerileriniz için : garildi@yore.com.tr